האי כשורא דמטללתא. אומר ר"ת דאמתני' קאי דעד שלשים יום לא הוי חזקה והוי בחזקת שלא נתן[א] מכאן ואילך הוי בחזקת שנתן ואתי שפיר דנקטיה הכא ולא בחזקת הבתים: **עד** שבעה יומי. לאו דוקא שבעה דבשמיני עצרת לא יוכל[ב] לסתור: **ואי** חבריה **בטינא לאלתר הוי חזקה.** ואומר רבינו שמואל דחזקות דלעיל לאו דשלש שנים אלא לאלתר כדאמרינן הכא: **בשני** צדי רשות הרבים. אומר ר"י דוקא בשני צדי רשות הרבים שאין האחד מרגיש בחבירו כשעולה בגגו שיזהר ממנו[ג] מדאמרינן בסמוך אבל בין גג לגג[ד] לא: **מהו דתימא מצי א"ל שקול אוזינקא בו'.** וא"ת והיכי הוי ס"ל דמאי למימר ליה הכי דאטו משום דקדש זה[ה] ועשה הורע כחו ויכול לדוחקו זה לעשות כל הכותל ויש לומר דס"ל כיון דאם לא קדש זה ועשה[ו] זה הוה מצי למימר שקול אוזינקא וזיל ועשה כל הכותל או הב לי אוזינקא ואעשה אני הכל וגרויח בין שניהו שלא נצטרך להעדיף השתא נמי מצי למימר ליה הכי קמ"ל דלא מצי אמר ליה כיון שכבר עשה זה ולא אמר לו קודם: **שתי** חצרות זו למעלה מזו. וא"ת ותתחון למה יסייע לעליון דמכי מטי לארבע אמות ולא יוכל התתחון לראות בחלר העליון יבנה העליון ואומר ר"ת כגון שחלר התתחון אינו נמוך אלא[ז] אבל חלרו של עליון[ח] (אלא מלא א') ומלא א' הוא גבוה כחלר העליון שיוכל לראות שם ור"י מפרש דהתתחון מזיק לעליון כי קאי עליון[ט] כדאמרי' לעיל כי קאימנא חזו לי ולכך צריך לסייע עד ד' אמות בחלר העליון:

בירה גדולה. בית ארוך מאד וחלוק מתוכו להרבה חדרים[י] קטנות והשכיר לזה אחד מהן הרי זה משתמש בכתליה בחורי הכתלים על פני ארכה מבחוץ עד ד' אמות אף שלא כנגד ביתו ובזיזים היוצאים מכתלים: **וצעוני הכותל.** בראשו כגון אם השכיר לו בה עלייה: **אבל בארכן אפדני לא.** דרך בוני בירה חשובה להניח לה כנגד פתח הטרקלין החשוב שבה כעין גינה קטנה לאויר ועולין בה דשאים ויפה המראה לעיניים ושם אין רשות לזה לתלות בכתלים כלום שאינו עשוי ליכנס לתוכו: **אבל רחבה שאחורי הבתים.** כל היקף שאחורי הבתים קרוי רחבה ושלפני הבתים קרוי חצר[יא]. אין הרחבה מושכרת לו להשתמש: **לא הויא חזקה.** אם סמכה על כותל חבירו ולא מיחה בתוך שלשים [יום] לא הויא חזקה לטעון ולומר פייסתיך במעות עד עולם דכל תלתין יומין לא קפיד אינש ולא מחי סבור חברי זה לריך לגל ולימים מועטים יטלנו משם: **ואי סוכה דמלוה היא לבתר ז' הויא חזקה.** דכיון דשבקה עלה יותר מן הלורך הוה ליה למחוי: תוס'. ומדלא מיחה איכא למימר דזה פייסו במעות עד עולם שכן היה דרכם לקבוע סוכתן לזורך כל השנים והלכך מיד לאחר ז' הויא חזקה דלא דמי לסוכה דמטללתא דלא הוי חזקה עד תלתין יומין דהיא לגל בעלמא הוא דעבדה אבל סוכה זו לזורך כל ימות החג שבכל שנה עשאה. ע"כ: **זה שלא כנגד זה.** זה סותם גגו לגד לפון וזה לגד דרום: **ומעדיף.** מושך המעקה יותר מאלו הגג כדי שיהיה במקלת כנגד פתימתו של זה ומתוך כך לא ירגלה בהליה[יב] לגגו של חבירו: **פשיטא.** דהאי פלגא והאי פלגא: **לא לריכא דקדים חד ועביד דידיה.** מעקה לאלו גגו קודם שבא לג"ד ואח"כ תבע את חבירו לעשות בשלו מהו דתימא הואיל והתחיל לעשות יגמור המעקה בגגו וזה יתן לו חלי הולאה: **אוזינקא.** יליאה: תוס'. (ו) דאי לא קדים אלא בא לג"ד על עסק המעקה ולא זה רולה לעשות בגגו[יג] פשיטא דג"ד עושה פשרה ביניהם לעשות כל אחד חלי מעקה או האחד יעשה כולו וחבירו יחזיר לו שכר הורעת אשיותא אבל השתא דקדים יכול לטעון אידך אילו לא קדמת אותי הייתי עושה כולו בגגי אבל לחלאין לא עבידנא דטריחא לי לחזר אחר פועלין בשביל דבר מועט. ע"כ: **לא אפרע אשיפאי.** מכובד הבנין שמכבידין על חומת טיט ממהרת לקלקל למעלה: **גבוה ארבע אמות.** משום היזק ראיה: **אבל בין גג לגג.** לא לריך כדאמרינן בשמעתין קמייתא חלר קביעא תשמישיה וגג לא קביעא תשמישיה ולא ידענא בהי עדנא[יד] דסלקא דאילטנא ממך: **אין זקוק לו.** בין גג לגג לארבע אמות גובה: **אם נפפס כגגב.** שאם יכנס לפנים מן האחילה לשם גגיבה נכנס: **מצי משתמיט ליה.** ולומר אפק נפל מידי על גגך ונכנסתי אלך ליטול: **היתה חצירו למעלה מגגו של חבירו.** שהיה קרקע החלר גבוה מקרקע הבית: **אין זקוק לו.** בעל החלר לעשות לו מחילה בין חלר לגג דכיון דגג לא קביע תשמישיה נוח ליהדר משכיניו שלא ירגלוהו: **זו למעלה מזו.** קרקעית האחד גבוהה מחבירתה: **זה גובה מכנגדו ועולה.** התחתון גובה משלו מלמטה עד שמגיע לגובה קרקעיתו של חבירו ואחר כך מתחיל זה לסייעו ונותן חלקו מכנגדו ומעלה ולא יהא עליון נפסד בשפלות קרקעיתו של תחתון: **דהוו דיירי חד עילאי וחד תתאי.** כשחלקו האחין נטל זה בית וזה עלייה: (טו) **איתבר תתאי.** נטבעו הכתלים התחתונים בארץ עד ששפלה תקרת העלייה ואין התחתון יכול ליכנס בתוכו אלא אם כן שותה: **תא ונבנייה.** בוא ונסתור את כל הבית ונבננו: (יז) **איבנייה אנא.** משלי: **אמר ליה.** עליון לית לי דוכתא דדיירנא ביה: **לא קא מסדר לי.** איני יכול לדור בביתי מפני עלייתך: שוף

א) בבירה גדולה משתמש (יא) בזיזיה ובכתליה עד ד' אמות ובעובי הכותל במקום שנהגו אבל בתרבץ אפדני לא ורב נחמן דידיה אמר ב אפילו בתרבץ אפדני אבל רחבה שאחורי הבתים לא ורבא אמר ג אפילו רחבה שאחורי הבתים אמר רבינא ד האי כשורא דמטללתא עד תלתין יומין לא הוי חזקה בתר תלתין יומין הוי חזקה ה ואי סוכה דמצוה היא עד שבעה יומין לא הוי חזקה בתר שבעה יומין הוי חזקה ו ואי חבריה בטינא לאלתר הוי חזקה אמר אביי ז שני בתים בשני צדי רשות הרבים זה עושה מעקה לחצי גגו וזה עושה מעקה לחצי גגו זה שלא כנגד זה ומעדיף מאי איריא ברשות הרבים ח אפילו רשות היחיד נמי רשות הרבים איצטריכא ליה מהו דתימא נימא ליה סוף סוף הא בעית לאצטנועי מבני רשות הרבים קמ"ל דא"ל רבים ביממא חזו לי בליליא (ט) לא חזו לי את בין ביממא בין בליליא חזית לי א"נ רבים כי קאימנא חזו לי כי יתיבנא לא חזו לי את חזית לי בין כי קאימנא בין כי יתיבנא רבים כי מעיינו חזו לי כי לא מעיינו לא חזו לי את ממילא נמי חזית לי אמר מר זה עושה מעקה לחצי גגו וזה עושה מעקה לחצי גגו זה שלא כנגד זה ומעדיף פשיטא לא צריכא דקדים חד מנייהו ועבד (יא) מהו דתימא נימא ליה אידך שקול אוזינקא ועבדיה את כוליה קמ"ל דא"ל את מ"ט לא עבדת משום דמיתרע אשיתך אנא נמי מיתרע ליה אשיתאי (יב) אמר ר"נ אמר שמואל יג גג הסמוך לחצר חבירו עושה לו מעקה גבוה ד' אמות אבל בין גג לגג לא ור"נ דידיה אמר ·אינו זקוק לד"א אבל זקוק למחיצת עשרה למאי אי להיזק ראיה ארבע אמות בעינן אי לנתפס עליו כנגב במסיפס בעלמא סגיא אי לגדיים וטלאים בכדי שלא יזדקר בבת ראש סגי ב לעולם לנתפס עליו כנגב במסיפס מצי משתמיט ליה (יג) [אמר ממצורי קממצירנא] במחיצת עשרה לא מצי משתמיט ליה מיתיבי אם היה חצרו למעלה מגגו של חבירו אין נזקקין לו מאי לאו אין נזקקין לו כלל לא אין נזקקין לד' אמות אבל נזקקין למחיצת עשרה איתמר שתי חצרות זו למעלה מזו אמר רב הונא תחתון בונה מכנגדו ועולה ועליון בונה מכנגדו ועולה ורב חסדא אמר עליון מסייע מלמטה ובונה תניא כוותיה דרב חסדא ל שתי חצרות זו למעלה מזו לא יאמר העליון הריני בונה מכנגדי ועולה אלא מסייע מלמטה ובונה (יד) ואם היתה חצרו למעלה מגגו של חבירו אינו זקוק לו הנהו בי תרי דהוו דיירי חד הוה דייר עילאי וחד הוה דייר תתאי (טו) איתבר תתאי א"ל תתאי לעילאי תא ונבנייה א"ל אנא שפיר קא דאירנא א"ל הכנין שמכבידין על חומת טיט ממהרת לקלקל למעלה: גבוה ארבע אמות. משום היזק ראיה: אבל בין גג לגג. לא לריך כדאמרינן בשמעתין קמייתא חלר קביעא תשמישיה וגג לא קביעא תשמישיה ולא ידענא בהי עדנא (מ) דסלקא דאילטנא ממך: אין זקוק לו. בין גג לגג לארבע אמות גובה: אם נפפס כגגב. שאם יכנס לפנים מן האחילה לשם גגיבה נכנס: מצי משתמיט ליה. ולומר אפק נפל מידי על גגך ונכנסתי אלך ליטול: היתה חצירו למעלה מגגו של חבירו. שהיה קרקע החלר גבוה מקרקע הבית: אין זקוק לו. בעל החלר לעשות לו מחילה בין חלר לגג דכיון דגג לא קביע תשמישיה נוח ליהדר משכיניו שלא ירגלוהו: זו למעלה מזו. קרקעית האחד גבוהה מחבירתה: זה גובה מכנגדו ועולה. התחתון גובה משלו מלמטה עד שמגיע לגובה קרקעיתו של חבירו ואחר כך מתחיל זה לסייעו ונותן חלקו מכנגדו ומעלה ולא יהא עליון נפסד בשפלות קרקעיתו של תחתון: דהוו דיירי חד עילאי וחד תתאי. כשחלקו האחין נטל זה בית וזה עלייה: (מ) איתבר תתאי. נטבעו הכתלים התחתונים בארץ עד ששפלה תקרת העלייה ואין התחתון יכול ליכנס בתוכו אלא אם כן שותה: תא ונבנייה. בוא ונסתור את כל הבית ונבננו: (נ) איבנייה אנא. משלי: אמר ליה. עליון לית לי דוכתא דדיירנא ביה: לא קא מסדר לי. איני יכול לדור בביתי מפני עלייתך: שוף

לה א ב ג מיי' פ"ו מהל' שכירות הל' ח סמג עשין סט טוש"ע ח"מ סי' שיג סעיף ח:
לו ד ה ו מיי' פ"מ מהל' שכירות הל' ז סמג עשין פג טוש"ע ח"מ סי' קנג סעיף יז:
לז ז ח מיי' שם פ"ג הלכה ה סמג שם טוש"ע ח"מ סי' קנט סעיף ח:
לח ט מיי' שם הל' ו ועי' בהגהות סמג שם טוש"ע שם סעיף ב וסי' קס סעיף ח:
לט י כ מיי' וסמג שם טוש"ע ח"מ סי' קנט סעיף ב:
מ ל מיי' שם הלכה ז ועי' בהגהות ומש"מ וכ"מ סמג שם טוש"ע ח"מ סי' קס סעיף ג:
מא מ מיי' שם טוש"ע שם סעיף ח וסעיף ב:

רבינו גרשום

מנוף אלא משני עברי הבית אבל בבני כעין צריף הוט"א בל"ע שהוא עגול ומנוף בכל סביבותיו לא [אחזיק] ויכול לעכב עליו: בבירה גדולה. כעין מגדל גדול ובונין בתוכה בתים הרבה סביבותיה ויש סביבותיה חצר וגגות ופרדסין הרי זה השוכר משתמש חוץ לביתו בכתליה דבירה הסמוכות ח) לכותל אם יש בה חורין או זיזין שתולין בה חפציהן עד ד' אמות סמוך לבית דשייך בתר בית: ובעובי הכותל במקום שנהגו. לישתמש על גב ב) הבית משתמש חוץ לגג בעובי החומה ד' אמות: אבל בתרבץ אפדני. גינת ביתן שסמוך לפלטין אינו משתמש לבתים אלא לפלטין: אבל רחבה גדולה שאחורי הבתים. היא ודאי עשויה לצורך הפלטין עצמה: האי כשורא דמטללתא. אם נעץ אחד קורתו בכותל חבירו מדעתו של בעל הכותל לסכך עליה מפני החמה אם נעוצה בו הקורה יותר מלי יום ולא מיחה בעל הכותל הוי חזקה לזה שנעצה לקובעה שם לעולם שסתם שאלה משאיל כותלו לחבירו לנעוץ בו [מידי] ל' יום ותו לא: ואי סוכה דמצוה היא. כלומר אם הרשהו לנעוץ קורה לצורך סוכת החג דמצוה ודאי אם הניחה שם יותר על ז' ימים בפני בעל הכותל שלא מיחה יכול להחזיק בה לעולם: ואי חבריה לקורה בטינא. כלומר שקבעה לקורה בכותל בחומר ובלבנים בקביעות בפני בעל הכותל ולא מיחה הוה חזקה לאלתר דאיכא למימר דמחל לו: ב' בתים משני צדי רה"ר. אם מקום הוא שמשתמשין על הגגות זה עושה לחצי גגו מעקה גבוה ד' אמות משום היזק ראיה וכן השני זה שלא כנגד זה ומעדיף מעט זה כנגד זה כדי שלא יוכל א' להצץ בתוך גג חבירו ג) אלא ברה"ר מצי למימר חבריה דמעכב מאי [נפקא] לך מינה אי לא עבידנא מעקה כוותך סוף סוף אי לא הואי אנא הכא אפ"ה קבעית לאצטנועי מבני רה"ר קמ"ל דמצי אמר ליה אידך ד) אי לא מבני רה"ר יכילנא לאצטנועי דכי יתיבנא לא חזו לי קמ"ל דאפ"ה יכול לכופו שיעשה חצי מעקה לגגו: דקדים חד מנייהו ועביד. מעקה לחצי גגו: אזינקא. חצי הוצאתך שתוציא בכולו: משום דאיתרע אשיתך. שלא יכביד על הכותל ויפול הכותל אנא נמי מסתפינא הכי: גג הסמוך לחצר חבירו. דמקום

ח) [אלוי ל"ל בכותליה דבירה הסמוכות לכותל ביתו אם יש בה חורין וכו']: ט) [נראה דל"ל על גג הבית וכו']: י) [נראה דל"ל רה"ר אינטריכא ליה דאמרה דמתני' דמצי למימר ליה תבריה אי לא אמר ליה אידך אי לא מבני רה"ר וכו']: יא) [נראה דל"ל דמצי למימר ליה אידך אי לא אמר מבני רה"ר וכו']: יב) [אלוי ל"ל דמצי למימר ליה אידך אי לא אמר מבני רה"ר וכו']: יג) [נראה דל"ל דמצי למימר ליה דמהו דתימא דמצי למימר ליה תבריה וכו']: יד) [אלוי ל"ל דמצי למימר ליה אידך אי לא אמר מבני רה"ר וכו']: טו) [אלוי ל"ל דתמלא דזקוק למעלה י"]:

מסורת הש"ס

(א) לעיל ב:, ב) [ערוך ערך מלר ב'], ג) במ"א: כלל, ד) בדפוס ישן איתא ולא זה רולה לעשות בגגו, ה) [שיין לדף ז:], ו) מיבא אלא אלא ע"פ המכרס"ל והמכרס"ל אומר להשמיטה, ז) ס"א ל"ג,

הגהות הב"ח

(א) גמ' משתמש בכתליה ובזיזיה עד ארבע אמות: (ב) שם לא חזו לי. נ"ב ע"ל דף ס': (ג) שם ועבד דידיה מהו דתימא: (ד) שם איתבס תתאי: (ה) רש"י ד"ה בירה וכו' חדרים קטנים והשכיר: (ו) ד"ה אבל רחבה. אלר הס"ד ואח"כ מה"ד לא אין הרחבה: (ז) ד"ה תוס' פשיטא ל"צ דקדים דאי לא קדים: (ח) ד"ה אבל וכו' בהי עדנא סלקת כל"ל ואות ד' נמחק: (ט) ד"ה איתבס תתאי: (י) תוס' ד"ה מהו כו' ועשה הוה מלי כל"ל ותיבת זה נמחק: (כ) ד"ה שתי וכו' כי קאי עליון בשפת חצירו כדאמרי' לעיל:

מוסף רש"י

עושה לו מעקה גבוה ד' אמות. כדי שלא יראה בחלר חבירו כשהוא משתמש בגגו (לעיל ב:).

מוסף תוספות

א. ואתא לאשמעינן דאפי' לאחר שהניח תקרה בחזקת שלא נתן עד ל' יום. תוס' רי"ד. דעביד אינש דמשאיל לחבריה בכי הא, אבל טפי מהכין לא. רשב"א. ב. אלא לישנא דקרא נקט ז' ימים. נמוקי יוסף. ג. [ד]לאו אדעתיה כשישתמש בגגו, להבביט מרחוק ולראות את חבירו עולה לגגו, ואישתכח דלא מצי לאיצטנועי מיניה. רבינו יונה. ד. [מכיון] דסמוכין זה לזה, כל שחבירו בא להשתמש בגגו, ירגיש ויצנע עצמו. רשב"א. ה. פלגא לסלק היזיקו כדינו. שם.

רבינו גרשום (המשך)

החצר גבוה ושוה לגגו עושה מעקה ד' אמות לגג שלא יצץ לחצר חבירו. ואי קשיא למה אין מחייבין בעל חצר לעשות מחיצה לחצירו שלא יסתכל לגג חבירו. הא לא תיקשי דהיזקא דחצר עדיף מהיזקא דגג דחצר קביעא תשמישתא וגג לא קביעא תשמישתיה: אבל בין גג לגג דלא קביעא תשמישתייהו לא להאי ולא להאי לא: אי לנתפס עליו כגגב. כלומר אי לכך צריך מחיצה דלא יכנס חבירו לשם בלא רשות ויתפס כגגב דיכול לומר לו לגגוב באת: במסיפס בעלמא סגי. אפי' במחיצה כל שהוא אם יעבור עליו בלא רשות יתפס כגגב: במסיפס יכול לאישתמוטי. דטעין דכיון דלא הוי האי מחיצה גבוה י' טפחים לא הוה ידענא אי משום מחיצה הוי משום הכי עברנא ולא משום גניבה: למעלה מגגו של